

Образложење

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставно-правни основ за доношење овог закона налази се у одредбама члана 97. тач. 10. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује културу и заштиту културних добара која су од интереса за Републику Србију у складу са Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Област заштите спомен обележја односно област заштите спомен обележја на територији Републике Србије и српских спомен обележја у иностранству у правном систему Републике Србије уређује више прописа: Закон о уређивању и одржавању гробаља бораца („Службени гласник СРС“ бр.22/94, 51/71 и 11/76), Закон о обележавању и одржавању гробаља и гробова припадника савезничких армија и других страних армија на територији Југославије („Службени лист СФРЈ“ број 60/75) и Закон о гробљима и гробовима бораца у иностранству („Службени лист СФРЈ“ бр.29/73 и 29/76). Сви наведени пропису донети су у периоду постојања Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно Социјалистичке Републике Србије, када је надлежност у овој области била подељена између некадашње Савезне државе (спомен обележја, односно гробови бораца у иностранству, и гробови припадника савезничких и других страних армија на територији Југославије) и Републике Србије (гробља бораца у земљи).

У формулисању одредаба Нацрта закона полазна основа представљали су наведени важећи прописи. Међутим, важећи прописи у позитивном правном поретку Републике Србије не регулишу област на целовит начин, па су у текст Нацрта уграђене и поједина решења из потписаних и ратификованих међудржавних споразума са Словачком Републиком и Руском Федерацијом и утврђених Основа за вођење преговора и закључивање споразума где су преговори још увек у току. Поред тога, у изради текста коришћена је компаративна правна анализа прописа у овој области у региону. Дакле, Нацрт закона представља кодификацију сада важећих прописа, чији је циљ ефикасније деловање државне управе у поступку заштите, рестаурације постојећих и изградње нових спомен обележја. Овим нацртом јасно се разграничава надлежност јединице локалне самоуправе и министарства надлежног за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије у области заштите спомен обележја, односно надлежност у финансирању редовног одржавања и финансирању уређивања спомен обележја (инвестиционог улагања).

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У Глави I „Уводне одредбе” у члану 1. утврђује се предмет Нацрта тако што су наведене групе односа који ће њиме бити уређени.

Чланом 2. утврђено је значење појединих израза употребљених у овом закону. Ближе су објашњени изрази чије значење није на обавезујући начин утврђено у неком другом пропису, а за потребе правилне примене и разумевања решења садржаних у овом закону неопходна је њихова прецизна дефиниција. Углавном се ради о изразима који су суштински везани баш за материју која је предмет закона.

У Глави II „Савет за неговање традиција ослободилачких ратова Србије“ чл. 3.-6. прописано је образовање, састав и надлежност Савета за неговање традиција ослободилачких ратова Србије.

У Глави III „Надлежност и спровођење заштите спомен обележја“ чланом 7. разграничавају се надлежности у финансирању редовног одржавања и уређења спомен обележја између надлежног министарства и јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази спомен обележје.

Одредбама чл. 8-11. прецизирају се дужности јединица локалних самоуправа везаних за редовно одржавање спомен обележја на њиховој територији, односно јасно се дефинишу надлежности Републике у погледу инвестиционог одржавања и јединица локалних самоуправа у погледу финансирања редовног одржавања спомен обележја у земљи, што сада није случај, као и начин превазилажења проблема када јединица локалне самоуправе није у могућности да обезбеди финансирање редовног одржавања категорисаног ратног меморијала као споменика културе од изузетног значаја.

Чланом 12. предвиђа се доношење подзаконског акта за који ће у извршавању овог закона прописати начин уређења и редовног одржавања спомен обележја у земљи.

Одредбама чл. 13-14. уређују се питања одржавања и надлежности у области заштите српских спомен обележја у иностранству.

Одредбама чл. 15-17. прописује се надлежност у заштити страних спомен обележја на територији Републике Србије, савезничких армија и армија оних који нису биле државе савезнице у ратним околностима. Новина је што се дефинише надлежност домицилних држава у заштити својих спомен обележја на територији Републике Србије, осим ако се међудржавним споразумом друкчије уреди надлежност.

У Глави IV „Изградња спомен обележја“ чл. 18-21. прописују услове и поступак изградње нових спомен обележја. Ово је потпуна новина јер важећи прописи у области неговања традиција и заштите спомен обележја не предвиђају поступак за изградњу нових спомен обележја, нити надлежност Министарства за доношење одлуке о подизању спомен обележја. То је уједно и највећа новина у односу на постојећи правни режим која подразумева и вођење потпуно управног поступка у републичком органу. Одредбом члана 21. прописује се када није дозвољено подизање новог спомен обележја.

У Глави V „Евиденције“ чланом 22. прописује се обавеза вођења евиденције о спомен обележјима у земљи и иностранству и одређују органи надлежни за вођење евиденције. Чланом 23. прописује се евиденције о погинулим лицима која до сада није успостављена у нашој држави, односно до сада није било законског основа за вођење такве евиденције на једном месту. Наведена одредба представља велику новину, која подразумева сарадњу свих органа који су у поседу било каквих евиденција.

У Глави VI „Инспекцијски надзор“ чл.24-26. прописују инспекцијски надзор у области заштите спомен обележја. односно надлежност вршења инспекцијског надзора и овлашћења инспектора. Ово је новина у области заштите спомен обележја, а неопходно је предвидети инспекцијска овлашћења с обзиром да по сада важећим прописима надлежно министарство нема механизам да обавезе јединице локалне самоуправе да извршавају своје законске обавезе.

У Глави VII „Поступак“ одредбе чл.26-28. утврђују надлежност одлучивања у првом и другом степену, као и могућност вођења управног спора.

У Глави VIII „Казнене одредбе“ чланом 29. прописане су новчане казне за непоштовање одредаба овог закона. Распон казни усаглашен је са законским одредбама којима су уређени прекршаји.

У Глави IX „Прелазне и завршне одредбе“ чл. 30-32. прописује се престанак важења одређених закона и ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона у 2015.години средства су обезбеђена на разделу 28 Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Програм 0904 – Борачко инвалидска заштита, Функција 010 – Болест и инвалидност, Програмска активност 0002 – Очување традиција ослободилачких ратова Србије, опредељено је 80.000.000,00 динара. Пројекцијом финансијског плана за 2016. и 2017.годину, на истом разделу предложен је износ од 99.773.000,00 динара.

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.